

Bakgrund: Den statliga budgetprocessen

Den nuvarande budgetprocessen infördes i mitten av 1990-talet. Processen regleras i riksdagsordningen och budgetlagen. Riksdagsordningens bestämmelser riktar sig främst till riksdagen och budgetlagens bestämmelser till regeringen.

Regeringens budgetförslag

Regeringen ska senast den 20 september överlämna en budgetproposition till riksdagen. Budgetpropositionen ska innehålla regeringens förslag till budget för staten för nästa år. Budgetförslaget ska vara heltäckande och några ytterligare förslag om utgifter och inkomster för nästa år får inte lämnas senare under hösten, om inte synnerliga ekonomisk-politiska skäl föreligger. Förslaget till statens budget ska omfatta alla inkomster, utgifter och andra betalningar som påverkar statens lånebehov. Utgifterna är fördelade på anslag för bestämda ändamål som i sin tur är grupperade i 27 s.k. utgiftsområden.

Riksdagens behandling av budgetpropositionen

I riksdagen fattas beslut om budgeten enligt den s.k. rambeslutsprocessen som innebär att riksdagen tar ställning till budgetförslaget i två steg.

Steg 1

- Riksdagen tar ställning till budgetens omslutning i stort, dvs. till en beräkning av statens inkomster och till en fördelning av statens utgifter på de 27 utgiftsområdena.
- Den för varje utgiftsområde fastställda nivån fungerar därefter som en ram som inte får överskridas när riksdagen fortsätter sin behandling av budgetens 27 utgiftsområden i det andra steget.
- Samtidigt fattas också beslut om de skatte- och avgiftsförändringar för kommande år som föreslås i budgetpropositionen.
- I det första steget tar riksdagen också ställning till nivån på utgiftstaket. Med utgiftstaket får riksdagen bättre kontroll över utgiftsutvecklingen och långsiktigheten i budgetbesluten ökar eftersom taket har ett treårigt perspektiv.

Steg 2

- När beslutet i det första steget fattats tar riksdagen i ett andra steg ställning till förslagen om fördelningen av anslagsbelopp inom respektive utgiftsområde utifrån den ram som har beslutats i det första steget.
- Varje utgiftsområde behandlas i ett beslut. Riksdagen kan då besluta om en omfördelning mellan anslagen inom ett utgiftsområde i förhållande till regeringens förslag, men får inte gå utöver den ram som fastställdes i det första steget.

I rambeslutsprocessen ställs regeringens budgetförslag mot oppositionens alternativa budgetförslag mot varandra som paket och riksdagen tar i varje steg ställning till hela paketet genom ett enda beslut. Det innebär att det inte räcker med att oppositionspartierna bildar majoritet kring en enskild fråga i budgeten för att kunna fälla ett förslag, utan de måste enas om ett helt paket av förslag.

Ändringsbudgetar – ändringar under pågående budgetår

Sedan budgeten fastställts och budgetåret inletts kan oförutsedda behov uppkomma som kräver nya medel. Om regeringen anser att statens budget behöver ändras till följd av detta, t.ex. genom att öka eller minska anslag, kan den lämna ett förslag om detta till riksdagen. Sådana s.k. ändringsbudgetar läggs normalt fram två gånger per år, i anslutning till den ekonomiska vårpropositionen och budgetpropositionen.

Läs mer:

[Budgetlagen \(SFS 2011:203\)](#)

[Riksdagsordningen \(SFS 1974:153\)](#)